

ÜLKER BANGUOĞLU BİLGİN

FERİDE VE ROMAN KIZLARI

Remzi Kitabevi

ÜLKER BANGUOĞLU BİLGİN ilk ve orta öğrenimini Ankara, İstanbul ve Londra’da çeşitli okullarda yaptı. Kandilli Kız Lisesi’nden mezun oldu. 1969 yılında Robert Kolej Yüksek Okulu (bugünkü Boğaziçi Üniversitesi) Fen-Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü’nü bitirdi. 1979’da aynı okulun Eğitim Fakültesi’nde İngilizce öğretmenliği eğitimini tamamladı. Yalova Lisesi ve Üsküdar Amerikan Kız Lisesi’nde İngilizce hocalığı yaptı. 1983’ten bu yana Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu’nda İngilizce ve Eleştirel Okuma dersleri vermektedir.

Shirley Ann Grau’dan *İhtiyar* (Uycan Yayınları, 1973) ve Dostoyevski’den *Batı Çıkmazı: Puşkin Üzerine Konuşma* (Dergâh Yayınları, 1975) adlı iki çevirisi, *Meşrutiyet’ten Cumhuriyet’e Bir Fikir Adamı: Tahsin Banguoğlu* (Geniş Kitaplık, 2012) adlı, babasının hayatını ve eserlerini anlattığı biyografi kitabı ve *İki Devir İki Kadın* (Remzi Kitabevi, 2017) adlı romanı yayımlanmıştır.

Ülker Banguoğlu Bilgin İstanbul’da yaşamakta, eğitimci ve yazar olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

ÜLKER BANGUOĞLU BİLGİN

Feride ve Kızları

Remzi Kitabevi

FERİDE VE KIZLARI / Ülker Banguoğlu Bilgin

© Remzi Kitabevi, 2020

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Nesrin Arslan

Kapak: Keremcan Gümüştaş

ISBN 978-975-14-1942-2

BİRİNCİ BASIM: Mart 2020

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul

Tel (212) 629 4783

Füsun

Erenköy. Haziran 1970

Yirmi sekiz yaşımı bitirdiğim o yaz, benim için bir dönüm noktası oldu. Yazın başında, hayatımdaki her şeyin yerli yerinde olduğunu düşünüyordum. Tam olması gerektiği gibi. Yazın sonuna gelindiğinde ise değişmeyecek sandığım birçok şey altüst olmuştu. O güne kadar inandıklarım, değer verdiklerim adeta ufalanıp yok olmuş, her şeyin düşündüğümünden çok daha karmaşık ve acımasız olduğunu anlamaya başlamıştım. Sonra bütün bunların bıraktığı boşluk ve kendimi bulmak için çıktığım yolculuk... Hepsi o sırada başladı.

Daha yazın ilk günleriydi, haziran başı olmalı. Erenköy'deki köşke yeni taşınmıştık keyifli bir dört ay geçirmek üzere. Annemle babam on beş gündür buradaydılar, kız kardeşim Alev'le kocası Sinan da bizimle aynı hafta içinde geldiler. Ben kendimi bildim bileli her yaz Nişantaşı'ndaki evimizden taşınıp yaz aylarını burada geçirirdik. O zamanlar okullar tatile girer girmez kışlık evin önüne bir kamyon gelir, Erenköy'e gidecek olan eşyalar bu kamyonu yüklenirdi. Buzdolabı, fırın, kışın oturma odasında kullandığımız koltuk takımı, tencereler, tavalar ve diğer mutfak eşyaları, bir de babamın her akşam mutlaka dinlediği radyosu. Yaz boyunca giyeceğimiz kıyafetler de bavullara konarak kamyonunda yerlerini alırlardı. Annem her ne kadar, "Çocuklar, lüzumsuz eşya doldurmayın, zaten zor sığıyoruz,"

dese de biz Alev'le aklımız geride kalmasın diye birçok eşyamızı götürmek ister, bazen annem görmeden bavullarda bulduğumuz boş yerlere oyuncaklarımızı, bebeklerimizi tıktırırverirdik. Taşınma günü babam daima şoförün yanına oturur, Kabataş'tan kalkan arabalı vapurla Üsküdar'a geçerek Erenköy'e doğru yol alır, biz de bu sırada annemle Karaköy'den vapurla Kadıköy'e geçip oradan tramvaya biner, her seferinde köşke babamdan önce varırdık. Sonraki yıllarda taşınma işi giderek basitleşti; yavaş yavaş köşke alınan yeni eşyalar orada bırakılmaya başlanınca götürülecek şeyler azaldı, kamyon yerine arabayla gitmeye başladık. Şimdi ise üç aile olduk, hepimiz ayrı ayrı gelip burada buluyoruz.

Küçüklüğümüzde her yaz başı tekrarlanan bu törensel anları bütün kış heyecanla bekler, iple çekerdik Alev'le. Aramızda sadece üç yaş olmasına rağmen şehirdeki evdeyken çok fazla beraber oynamaz, sık sık kavga ederdik. Aynı ilkokula devam ettiğimiz yıllarda ben okula onunla birlikte gitmek istemez, annem ya da babam bizi götürürken birkaç adım önden yürürdüm. Nedense arkadaşlarımın beni küçük kardeşimle bir arada görmesinden utanırdım. Alev ise hep peşimden gelir, tenefüslerde bile benimle ve arkadaşlarımla oynamak ister, canımı sıkardı. Ortaokul çağına geldiğimizde dengeler değişti. Zaten okullarımız da farklıydı artık. Alev derslerde benden daha başarılıydı ve hemen her sene sınıf başkanı seçilirdi. İşte o sıralarda benden uzak durmaya, hatta zaman zaman canımı acıtacak sözler söylemeye başladı. O ara aramızdaki gerilim elle tutulur hale gelmişti. Şimdi geriye bakıp düşündüğümde bana öyle geliyor ki ben Alev'in keskin, parlak zekâsı ile boy ölçüşemeyeceğimi anlamıştım. O da galiba benim daha yumuşak, daha dışı tabiatımla rekabet edemeyeceğini. Bütün kardeşlerde olduğu gibi biz de çevremiz tarafından diğerinde çok beğenilen özelliklerimizi bastırıp daha çok övgü alacak yönlerimizi ortaya çıkarmaya başlamıştık. Yani aynı ipte oynamamayı seçmiştik. Yeter ki

beğenilelim. Bu arada ortaya çıkan karşılıklı haset duyguları da bütün bunların doğal sonucuydu. Tekrar yakınlaşmamız için ise ikimizin de genç kız olduğu dönemi beklememiz gerekiyormuş. Şimdi ikimiz de evliyiz, Alev anne oldu. Bu yaşa gelince paylaşacağımız konular o kadar çoğaldı ki, bir de baktık bizi birbirimizden iyi anlayan kimse yok! Dertleşmeye, sabahlara kadar konuşup gülüşmeye başladık.

İlkokul yıllarımızda nedense köşke geldiğimizde birbirimize daha yakın olur, Nişantaşı'ndaki kadar kavga etmez, hatta birlikte oynamaktan zevk alırdık. Oraya varır varmaz ilk iş bahçeye koşardık. Belki de orada anında benliğimizi saran özgürlük duygusu, çam ağaçlarının burunlarımıza dolan kokusu ve içimize huzur veren hıştırtısıydı bizi birleştiren, yakınlaştıran. Bir de tabii diğer arkadaşlarımız orada olmadığı için birbirimize olan ihtiyacımızı daha bariz olarak hissederdik. Bahçeye biraz doyduktan sonra odadan odaya koşturur, her şey geçen yıl yani bir önceki eylül ayında bıraktığımız gibi duruyor mu diye bakardık. Köşk üç katlıydı. İlk katına sekiz-on basamaklı bir merdivenle çıkılırdı. O merdivenin arkasında bodruma giren bir kapı vardı. Burası evin kâgirden yapılma zeminiydi. Zamanın diğer bütün köşklerinde olduğu gibi, evin esas ahşap bölümü bu zeminin üzerine oturtulmuştu. Her katta dört oda vardı. Salon, oturma odası ve mutfak birinci kattaydı. Annem, babam, Alev ve ben üst kattaki yatak odalarında yatarıdık. Annem yaz başında eve girer girmez bütün camları açar, yatakları, yastıkları, örtüleri dışarı güneşe çıkarırdı havalansınlar diye çünkü kış günlerinde ve gecelerinde evin her köşesini dolaşan küfün kokusu, biz geldiğimizde incecik bir tül gibi her yere sinmiş olurdu. O kokuyu sevmemekle beraber, yıllar boyunca nerede burnuma gelse, Erenköy'deki köşkü, oradaki ilkyaz günlerini hatırlarım hâlâ. İkinci kattan dar bir merdivenle büyüklerin "cihannüma" dedikleri çatıya çıkılırdı. Dışarıdan bakıldığında üçgen şeklinde yükselen, en tepesinde süslemeler olan bu kat Alev'in ve benim

en bayıldığımız yerdı. Bebeklerimizi bu katın dışarıya bakan küçücük balkonunda yatırır, sabah akşam gıcırdayan merdivenlerden gülüşerek, konuşarak inip çıkarak çeşitli hayal âlemlerinde kaybolurduk.

Yıllar yılları kovaladı, Alev de ben de ailemizin ve toplumun bizden beklediğı her şeyi kusursuza yakın bir biçimde yerine getirdik. Okullarımızı bitirip evlendik, Alev'in ikizleri dünyaya geldi. Şimdi gene her yaz buraya gelmeye devam ediyoruz. Daha kalabalığımız artık. Üst kattaki dört odadan birinde Mehmet ve ben, birinde annemler, diğer ikisinde de Alev, Sinan ve ikizler kalıyor. Alt kattaki salon, mutfak ve bahçe hepimizin ortak alanı olmaya devam ediyor. Ailece bu baba evimizde geçirdiğimiz günler bize çok keyif veriyor. Sabahları yürüyerek gidilen deniz banyolarından sonra birlikte bahçede yenilen öğlen yemekleri, yemek sonrası şekerlemeleri, akşamüzeri çardağın altındaki çay sefaları, biraz yürüyerek vardığımız deniz kıyısından seyredilen rengârenk gün batımları, mehtaplı gecelerde bahçede geç saatlere kadar süren sohbetler...

Önümüzde çok güzel bir dört ay vardı. Daha doğrusu o zaman öyle zannediyorduk.

Köşkteki ilk haftayı geride bırakmıştık. Gecenin bir saatinde aniden sıçrayarak uyandım. Gördüğüm rüyayı gözümün önünden kovmaya çalıştım ama nafile! Kalbim çok hızlı çarpıyordu. Ellerim, kollarım, boynum ıslaktı. Yatakta doğruldum. Ne demekti şimdi bu? Neden rüyamda Alev'in kocası Sinan ile birbirimize sarılmıştık? Sevişmek değildi bu; ama onun nefesini yüzümde hissetmiş, gözlerimi kapatarak başımı onun omzuna yaslamıştım. Saf bir güzelliğı vardı bütün bunların. Sanki Sinan'ın teniyle benimki gümüşten, parlak, duru, tertemizdi ve birbirlerine değince dünya başkalaşıyordu.

Dönüp yanımda uyumakta olan Mehmet'e baktım. Güzel yüzü sakın, ruhu huzurlu bir uykunun derinliklerindeydi. Kumral saçlarının bir kısmı alnına düşmüştü. O kadar güzel, o kadar masum görünüyordu ki. Birden elim karnıma gitti –işte orada, Mehmet'le ikimizin bebeği, dünyada olanlardan habersiz yatıyordu. Daha kimseyle paylaşmamıştık bu haberi. Evleneli üç sene olduğu halde benim hamile kalamamam aile içinde dile getirilmeden hep beraber sessizce yaşadığımız bir üzüntü haline gelmişti. Alev benden küçük olmasına rağmen her konuda olduğu gibi bu konuda da hızlı davranmıştı. İkimiz aynı yıl içinde, birkaç ay arayla evlenmiştik ve Alev, evlendikten yedi ay sonra ikiz kızlarını dünyaya getirmişti. Oysa ben bütün çabalara rağmen hamile kalamıyordum. Mehmet'le aramızda konuşup üzülmüyorduk bu duruma. Sonunda, yaza girmeden güzel haber geldi; test sonuçlarım pozitif çıkmıştı. Bu haberi paylaşmak için hem ilk üç ayın geçmesini hem de ailece toplanacağımız bir zamanı beklemiştik. Nihayet bir gün önce köşkün bahçesinde akşam yemeğinde müjdeyi vermiştik. Böyle bir gecenin ardından benim bu rüyayı görmem en basit deyiimiyle saçmalıktı! Derin bir nefes alıp yataktan kalktım, odadaki küçük koltuğa oturdum. Bir an ürperdiğimi hissettim –havalarda tam olarak ısınmamıştı, hatta ilk birkaç gün her iki kattaki odun sobalarını bile yakmıştık sabah akşam. Şimdi de ev bayağı serindi. Mehmet'in başucunda duran saate baktım –üçü on geçiyor. Korka korka tekrar rüyamı düşündüm. Şimdi onu asla benimsemiyor, tabii ki saçmalık işte, diyordum kendi kendime. Rüya bilinçaltını yansıtır derler. Ama benim bilinçaltımda böyle bir şey olamaz ki! Herhalde akşam yemeğini fazla kaçırdım. Belki de hamileliğin tesiri. Yani orada Mehmet'in yüzü yerine Sinan'ın vardı. Varsın olsun! Rüya değil mi bu? Her zaman saçma sapan, gerçek dışı olmaz mı rüyalar?

İçimi çektim, tekrar yatağa döndüm. Şimdi daha rahat nefes alıyordum. Güzel şeyler düşünmeye, altı ay sonra dünyaya

gelecek olan bebeğimizi hayal etmeye çalıştım. Kimbilir ne kadar tatlı bir şey olacaktı! Acaba bana mı benzeyecekti Mehmet'e mi? *Hangimize benzerse benzesin güzel olacağı muhakkak*, dedim içimden. Mehmet bugüne kadar tanıdığım en yakışıklı erkekti. Benzetildiği ünlü aktörler arasında James Dean, Paul Newman ve Marlon Brando vardı. Bense onu hiç kimselere benzetmek istemez, Mehmet olduğu için beğenir, Mehmet olduğu için severdim. İlk gördüğüm andan itibaren...

Bebek bana da benzese güzel olur, diye düşündüm. Ben de bas-bayağı güzeldim işte. Bunu herkes söylüyordu. Çocukluğumdan itibaren çevremdeki herkes bu sıfatı hep benimle bağdaştırıyordu.

Okuldaki arkadaşlarım bana hep gıpta ederek bakar, "Ah Füsün, senin gibi olmak çok isterdik," derlerdi. "Endamın, zarafetin... Sonra yüzündeki o hem masum hem yaramaz ifade..."

"Saçlarının rengi ne güzel! Gözlerinle de çok uyuyor, bal rengi ikisi de..." derlerdi.

Mehmet de bazen bana hülyalı gözlerle bakıp bakıp, "Güzel karım benim..." diyerek saçlarımı okşuyor, bazen de hiçbir şey söylemeden uzun uzun yüzümü inceliyor. "Ne oldu?" deyince de, "O kadar güzelsin ki..." diyor. Ben zaten anlıyorum o anda içinden geçenleri, bana hayranlıkla baktığını.

Nişantaşı. 1942-1967

Bin dokuz yüz kırk iki yılında, ocak ayının sonlarına doğru dünyaya gelmişim. O gün İstanbul karlar altında olduğu için annem Feride, beni doğurmaya yürüyerek gitmiş Amerikan Hastanesi'ne. Evimize çok yakınmış hastane, o karda vasıta geçmesine imkân olmayan sokaklardan, babamın kolunda, üzerinde uzun vizon kürküyle yürümüş oraya. Kolay bir doğum olmuş. Doktor, "Bir kızınız oldu!" diye müjdeyi verdiğinde annem çok sevinmiş, anlaşılan babam da sevinmiş gibi yapmış. Tabii bize böyle bir şey söyleyen olmamıştı da, ileriki yıllarda,

ben galiba ilkokul dörde gidiyordum, beni çok şaşırtan, üzen bir olay oldu. Bazen düşünüyorum da ondan sonra birkaç yaş birden büyüdüm ve hiçbir şey eskisi gibi olmadı ailemizde sanki.

O gün annemin arkadaşları çaya gelmişti, ben de yandaki odada ders çalışıyordum. Annem bir ara mutfağa gittiğinde salonda çaylarını bekleyen arkadaşlarının sesleri olduğu gibi benim odama geliyordu. Konuyu duyar duymaz kulak kabartmışım.

“Arkadaşlar, laf aramızda Feride Halim’e biraz ters davranmıyor mu?”

“Evet, ben de fark ettim. Neden acaba?”

“Acaba Halim’in ilk evliliğini, bebeği falan mı kıskanıyor?”

İlk evliliği mi? Bebek mi? Yüreğim deli gibi çarpmaya başlamıştı.

“Aaa.. daha neler. Feride de üç yaşında hayatını kaybeden bir bebeği kıskanacak kadar basit bir insan mı!”

Tam olarak anlamadım önce ama o küçücük çocuk yüreğimi bir el alıp sıktı, sıktı, nefes alamaz hale getirdi beni. Çocuk mu? Çocuk kaybetmek mi? Üç yaşında? Her kafadan bir ses çıkıyor, anlamakta zorlanıyordum.

“Ama Halim bir gün olsun lafını etmemiş ki onların; ne karısının ne de oğlunun.”

“Acaba kızların doğumu sırasında mı hissettirdi bir şeyler? Yani tekrar bir erkek...”

O sırada annem çay tepsisiyle içeri girince, sus pus olup hemen konuyu değiştirdiler. İçimden büyük bir nefret kabardı oradaki tüm teyzelere.

Ben ve Alev doğduğumuzda çok mu üzölmüş babam? Erkek evlat mı bekliyormuş? Koşarak odama gittim, kendimi yüzükoyun yatağıma attım. İçimde büyük bir kargaşa vardı. Ah o anda bütün bunları duymamış olmayı ne çok isterdim. Belki de o geze teyzeler uyduruyordu hepsini! Her geldiklerinde Alev’i de beni de görmek isterler, annem zorla karşılarına çıkarınca biz sinir olurduk. “Okul nasıl gidiyor?” “Dersler iyi

mi?” “Annenizi üzmüyorsunuz değil mi?” gibi manasız sorular sorduklarında ya da “Aaa Alev ne kadar uzamış!” gibi yorumlar yaptıklarında biraz utanıp sıkılır, kısa kısa cevaplar verip bir an önce odamıza kaçmak isterdik. O gün duyduklarımı da ancak tekrar tekrar düşününce bir araya getirmeye başladım. Demek babamın annemden önce bir eşi daha olmuş, onların da bir oğulları olmuş, sonra o çocuk ölmüştü! Yani benim de kardeşimdi o, ama annesi başkaydı. Tabii Alev de bilmiyordu, bana söylemedikleri şeyi ona mı söyleyeceklerdi? İkimizi de aldatmışlardı, yalan söylemişlerdi bize. Bir ara hepsini Alev’e anlatmayı düşündüm ama sonra vazgeçtim. O daha çok küçüktü, hiç anlamazdı. Hem onun bilmediği bir şeyi biliyor olmak da bana bir nevi üstünlük hissi veriyordu. Yalnız babamın biz doğduğumuzda hayal kırıklığına uğramış olmasını o çocuk kalbimle bir türlü hazmedemiyordum. Acaba şimdi seviyor muydu beni, Alev’i? Yoksa hâlâ “Ah! Bir erkek çocuğum olmadı,” mı diyordu bize bakıp bakıp? İçimi babama karşı bir güvensizlik kaplamıştı. Başka bir gözle bakıyordum ona, hatta soğuk davranmaya başlamıştım. Yanıma gelip bir şeyler söylemek istediğinde oradan kaçırıyordum. Yemek sofrasında da göz göze gelmemek için hep tabağımın içine bakıyor, yemeğim biter bitmez odama çıkıyordum dersleri bahane ederek. Annemle de daha az konuşuyordum.

Tabii bu halim ne annemin ne de babamın gözünden kaçmıştı. Bir akşam yemekten sonra annem odamıza geldi. Alev uyumuştı, ben de tam yatağıma girmiş ışığımı söndürmeye hazırlanıyordum.

“Yatıyor musun kızım? Ödevlerini bitirdin mi?”

“Evet anneciğim,” dedim dalgın dalgın.

“Füsün, senin canını sıkan bir şeyler mi var son zamanlarda?”

Fısıldayarak konuşuyorduk Alev uyanmasın diye.

“Yoo... bir şey yok.”

“Bak anneler her şeyi anlar. Ben biliyorum, şu ara seni üzen bir şey var. Hadi bana anlatıp rahatla. Hem belki bir yardımım olur.”

“Hiçbir şey yok,” dedim. Hafifçe arkamı döndüm anneme. “Allah rahatlık versin.”

13

Annemden ses çıkmayınca tekrar dönüp yüzüne baktım. Mutsuz görünüyordu, tıpkı anneannemin öldüğü günkü gibiydi gözleri. Derin derin içini çekti. Endişeli bir ifadeyle yüzüme bakarak,

“Sana da kızım. Bak bir sıkıntın varsa benimle konuşabilirsin. Belki boş yere üzüyorsundur kendini,” dedi.

“Tamam,” dedim.

Nedense bu konuyu annemle de babamla da konuşmak istemiyordum. Hatta onların benim halime bir anlam veremeyip üzüldüklerini bilmekten de sinsice bir zevk alıyordum. Madem onlar sır gibi saklamışlardı olanları, ben de onlara içimi açmayacaktım.

Yıllar sonra, liseyi bitirip Mehmet’le evlenmeye hazırlandığım sıralarda mevzu tekrar açıldı annemle aramızda. O günlerde, herhalde evlenmenin eşiğindeki her kız gibi anneme daha yakın hissediyordum kendimi. Bir akşam, yıllardır içimde tuttuğum duyguları döküverdim ortaya. Annem önce şaşırdı, hatta inkâr etmeye kalktı, bocaladı. Ama benim ısrarım üzerine her şeyi anlattı. Evet, babam kendisiyle evlenmeden önce Belkis Hanım’la evliymiş. Kemal adını verdikleri bir oğulları olmuş, akıllı, güzel... Üzerine titriyorlarmış ikisi de Kemal’in. Ama ne yazık ki daha üç yaşına gelmeden kalbinde bir delik olduğu ortaya çıkmış. Yapılan ameliyatlar, uygulanan tedaviler, hiçbirisi fayda etmemiş. Bütün çabalara rağmen onu kurtaramamışlar.

“Aman evladım bu kadar üzücü bir hadiseyi neden sizlere nakledelim?” diye bitirdi sözlerini.

“Yani ben sormasam hiçbir zaman haberim olmayacaktı, öy-

le mi? Alev de hâlâ bilmiyor. Bir üvey kardeşimiz varmış ve bizim bundan hiç haberimiz olmamış. Çok küçük yaşta öldüğünden de. Hem de babamın başka bir...”

Gözlerim dolmuş, sesim titremiş, cümlemi bitirememiştim. En çok ağırıma giden bunca yıl boyunca kandırılmış olmamız, ailemizle ilgili bu kadar önemli bir meselenin bizden gizlenmiş olmasıydı. Bir de anlamsız bir şekilde babamın annemden önce başka bir kadınla evlenmiş olmasını kıskanıyordum galiba. Yani bizim dört kişilik ailemize ihanet etmiş gibi geliyordu. Annem en azından bunu anlasaydı bari!

“Bak Füsün, sana şimdi acayip gelebilir. Sen Amerikan Kolej’i’ni bitirdin, zaman da, âdetler de çok değişti zaten. Ama bizim zamanımızda böyle mevzular çocuklarla konuşulmazdı.”

“Artık çocuk değilim ama! Alev de değil! İkimiz de evlenmek üzereyiz! Hâlâ bunu fark edip kabul edemiyor musun yoksa? Bizim büyümemiz seni rahatsız mı ediyor acaba?”

Anneme acımasızca saldırdığımın farkındaydım ama yıllarca içimde sakladığım öfkeyi artık çıkarmak istiyordum. Gözleri doldu.

“Füsün biliyor musun, ben de bu olaylar yaşanırken sizlerin yaşındaydım herhalde,” dedi. “O aileyle evlerimiz yan yanaydı. Baban da eşi de benden on yaş büyüktü. O küçük Kemal’i tanı-mıştım üstelik. Arada sokağa çıktığımızda karşılaştık onlarla, Kemal ile konuşurdum her seferinde. Koskocaman gözlerini unutamıyorum, akıllı akıllı bakardı. “Kim bu abla? Tanıdın mı?” dediklerinde utangaç utangaç bir gülümsemeyle, “Feyide abla,” derdi. Aklıma mı gelirdi bütün bu acıların yaşanacağı ve günün birinde benim babanla evleneceğim...”

Kısa süren bir sessizlik oldu. Annem herhalde bu olanları kendini savunma içgüdüleriyle anlatıyordu. Bu konunun ona da acı verdiğini görmemi istiyordu. Sözleri benim de içimi acıtmıştı ama ona belli etmedim. Öfkem tam olarak geçmiyordu ve kolay kolay geçmeyecekti. Ne sonradan annem ile babam, Alev’le

beni karşılarına alıp her şeyi anlattıklarında ne de bizden özür dilediklerinde.

Nispetiye. Mart Sonu 1945

Fusun dünyaya geldiği günden itibaren ailenin ilk bebeği olarak el üstünde tutuluyor, bir istediği iki edilmiyordu. Feride kızının kendi asil ailesinin kanını taşıdığından emindi. Onun dedesi meşhur bir Osmanlı paşası, babası da eski bir mebus-tu. Asaletinden alenen söz edilmemesinin tek sebebi Türkiye’de aristokrasi diye bir sınıf olmamasıydı ona göre. Zaten bununla övünmek görgüsüzlük olurdu ama Feride tavır ve davranışlarıyla etrafındaki birçok kimseden üstün olduğunu belli eder, hat-ta zaman zaman onlara tepeden bakardı. Onun dünyasında her konuda tek bir doğru vardı ve her şeyin bir usulü, adabı vardı; sofranın kurmanın, yemek yemenin, giyinmenin, oturup kalkma-nın, konuşmanın hatta gülmenin. Bu incelikleri bilmeyen ya da farklı şekillerde davranan “basit” kimseler, icabında Feride’nin acımasız eleştiri oklarına maruz kalırlardı. Kendine olan güve-ninin bir diğer nedeni ise tam anlamıyla bir Cumhuriyet kadı-nı olmasıydı. Aynı muhitteki yaşatlarının birçoğu gibi ailesi ta-rafından üniversiteye gönderilmiş, gençliğinde piyano dersi al-mıştı. Gerçi müzik alanında bir ilerleme gösterememişti ama ol-sun! İnce bir zevk sahibi olmuştu. Ancak üniversitede okudu-ğu hukuk konusunu bir türlü benimseyemediği için, Halim’le evlenmesi söz konusu olduğunda, ikinci yılın sonunda eğitimi-ni tamamlamadan okuldan ayrılmıştı. Gene de ufku genişlemiş, kültürü artmıştı.

Halim ise zorluklar içinde yetiştirilmiş dört çocuklu bir me-mur ailesinden geliyordu. Kendi çabası ve babasının desteğiyle doktor olmuştu ama tam yerine oturmayan, Feride’ye eksik gelen bir şeyler vardı onda baştan beri. Evet, mesleğinde tutun-muştu, Amerikan Hastanesi’nde haftada üç sabah hasta görü-

yor, diğer günler de erkenden ameliyatları oluyordu. Ama çoğu zaman öğlen yemeği için eve geliyor, öğleden sonra bir ameliyattı yoksa evde kalıyordu. Zaman içinde Halim, öğleyn hastaneden eve döndüğünde karısının gözüne battığını hissetmeye başladı. Mümkün olduğu kadar ortalıkta dolaşmamaya özen gösteriyor, birçok zaman da Füsun'u pusetine koyup Nişantaşı'nın eğri büğrü sokaklarında hava aldırma görevini üstleniyordu.

Feride'nin öğleden sonraları ya misafiri olur ya da kendisi güzelce giyinip yakınlarda oturan arkadaşlarına çaya giderdi. O gün de dışarıda, mart ayında ender görülen çok güzel, güneşli bir hava vardı. Öğlen yemekleri biter bitmez, Halim karısına,

"Ben Füsun'u çıkarayım biraz, hava çok güzel," dedi.

"İyi de tam uyku saati," dedi Feride.

"Uykusu gelince pusette de uyuyor," dedi Halim. "Günler uzadı bayağı ama gene de hava aniden serinleyiveriyor. Güneşi kaçırmayalım."

"Tamam o zaman," dedi Feride.

Feride Füsun'u giydirdi. Kalın paltosu, başındaki kırmızı yün şapkasıyla taş bebek gibiydi. Kızına gururla baktı, güzelliğini içine sindirdi. Şimdiden asil bir güzelliği vardı. Füsun gezmeye gideceği için sevinçliydi, babasının elinden tuttu, beraberce kapıdan çıktılar.

"Halim," diye seslendi Feride kapıyı kapatırken. "Çok sıcak olursa şapkasını çıkarıver."

Halim apartmanın girişindeki pusetine oturttu kızını, güzelce bağladı. Baba kız yola koyuldular.

Yolda iki meslektaşına rastladı. Muayenehanelerine doğru gidiyor olmalıydılar.

"Ne o Halim? Bugün iş başa düştü gene galiba!" diye ona takıldılar.

Halim de, "E... emir büyük yerden," diyerek bu şakalara aldırmıyormuş gibi yaptı. Biri bir şey söyleyecek gibi ağzını açtı, sonra sustu. *Herhalde ne kadar kılıbık olduğumu söyleyecekti,*

dedi Halim içinden. *Bu yaşta genç bir adam, erkek adam, çocuk mu gezdirir bu saatte? Çalışıp para kazansa ya, diye düşünmüştür.* Gene içini bir sıkıntı kaplamıştı. Akli yıllar öncesine kaydı. Belkis’la evli olduğu, Kemal’in doğduğu, mutlu olduğu yıllara. Kemal’i hiç böyle gezdirememişti. O zamanlar devlet hastanesinde çalışıyor, hiç boş vakti olmuyordu. O kadar kısa sürmüştü ki bu mutluluk, sanki hiç yaşanmamış gibiydi. Evlendikten bir sene sonra sevgili oğlu Kemal dünyaya gelmişti. Onunla geçirdikleri üç yıl hızlı bir ırmak gibi akmış, geriye pırıl pırıl su damlacıkları bırakmıştı. Şimdi onları yakalamak çok zordu. Gözlerinin önünden hızla geçiyorlardı ama o elini uzatıp tutmak istediğinde artık orada olmadıklarını görüyordu. *Siz ne anlarsınız çocuktan, baba olmaktan,* dedi içinden arkadaşlarını düşünerek. *Varsa yoksa para. Çalışın bakalım, istifleyin paraları.* Ama gene içinden gelen bir diğer ses, kendisinin güçsüz, ezik bir erkek olduğunu söylüyordu ona. Bir aile babası olarak elinden gelenin en fazlasını yapmıyor, yeteri kadar para kazanmıyordu.

Bütün bunları düşünerek puseti sürmeye devam etti. Füsün üç yaşını bitireli iki ay olmuştu. Yani Kemal’den iki ay fazla yaşamıştı o ana kadar. Halim’in içindeki fırtına bugün dinecek gibi değildi. Kendi kendini deşmeye devam etti: *Neden Füsün’u hep Kemal’le kıyaslıyorum? Yaptığı her yeni harekette, sesinde, konuşmasının her hecesinde neden hep Kemal’i arıyorum? Haksızlık yapıyorum kızıma. Onun yeri başka, bambaşka ama kendimi kurtaramıyorum Kemal’den. Dört ay sonra ikinci bebek geliyor. Acaba o da mı kız? Onda da mı Kemal’i arayacağım?*

O ana kadar pusetinde uslu uslu oturan Füsün, babasının huzursuzluğunu hissetmiş gibi dönüp dönüp arkasına bakıyordu. Puseti durdurup karşısına geçti.

“Ne oldu kızım? Sıkıldın mı?”

“Baba... şeeey... eve gidelim mi?”

“Hani parkta güvercinlere yem verecektik?”

“Tamam.”

Feride ve Kızları, İstanbul'da yaşayan varlıklı bir ailenin hayatından yirmi yıllık bir kesit sunuyor. Romanın kahramanları bir yandan yetmişli ve seksenli yıllara damgasını vuran askeri darbeler, gençlik olayları, suikastlar ve ardından yaşanan tutuklama ve idamlarla çalkanan ülke gündemine ayak uydurmaya çalışırken bir yandan da aile içi çatışmalarla baş ediyorlar. Aralarında sıkı bağlar olsa da kıskançlık, suçluluk ve öfke duygularının sarmalında gel-gitler yaşanıyor.

Ülker Banguoğlu Bilgin'den *İki Devir İki Kadın*'dan sonra hayata ve insanlara dair bir yakın dönem hikâyesi daha...

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1942-2

9 789751 419422